

Haptonomie, echt wezenlijk contact maken

Haptonomie in de zorg, door Norma Claussen

In 2013 ben ik gestart met het volgen van de opleiding haptonomie bij het Wetenschappelijk Instituut voor Haptonomie van Frans Veltman jr. in Huissen. Een cadeautje voor mezelf, niet omdat het moet maar omdat het mag, heerlijk. Doordat ik startte met het trainen in Passiviteiten van het Dagelijks Leven kwam ik weer in aanraking met de haptonomie.

Werkzaam in de thuiszorg had ik eerder een workshop in haptonomie gehad en dat was een mooie eerste ervaring met haptonomie. Ik heb daar ook gebruik van gemaakt als docent verpleegkunde bij het haptonomische verplaatsen in trainingen. Maar weten wat haptonomie echt is en omvat daar had ik niet zo'n idee van.

Wat is Haptonomie, en wat betekent dat in de hulpverlening?

“Leer van de affectieve zijnsbevestiging”

Ik ga een poging doen om dit uit te leggen:

- “Haptonomie benadrukt het vermogen om onszelf te zijn”
- Jezelf (leren) kennen en ervaren door de ander
- Door contact met de ander, het ontdekken van jezelf
- Door wezenlijk contact het bevestigen van de ander, zijnsbevestiging

Wat betekent haptonomie in de hulpverlening, de zorg?

Voor de cliënt, patiënt, bewoner:

Door middel van het toepassen van haptonomische principes is het mogelijk om echt in contact te komen en te zijn met cliënten.

Kijkend naar een groeiende doelgroep, mensen met dementie, waar woorden minder betekenis meer hebben, en waar tast, gevoel en emotie vooral overblijven is het echt contact maken met deze mens van wezenlijk belang.

Het is het bevestigen van deze mens in zijn/haar bestaan. Er mogen zijn, en herkend worden is essentieel om te bestaan.

Voor de hulpverlener:

Door in contact te zijn met jezelf, ben je in staat om wezenlijk contact te maken met een ander en de ander te helpen zichzelf te zien, te ervaren en daarmee te helpen.

Hulpverleners met Hart, Hoofd en Handen (en met grenzen). Niet gericht op eigen goed -doen en eigen waardering maar gericht op goed doen van de ander.

Voor organisaties:

De kracht van een organisatie zit in het vermogen om elkaar echt te zien en er te mogen zijn en je aan elkaar te verbinden. Werken vanuit kracht en passie en passend bij elke mens, niet slechts gericht op resultaten en output. De mens zien in elkaar en waarderen.

“Doe het werk wat bij je past en je hoeft nooit meer te werken” Confucius

“Ik word ik, in het aangezicht van de ander” filosoof Levinas

Wat betekent dit voor trainingen en opleidingen bij AVZN?

Haptonomie is niet zweverig, haptonomie is praktisch en vormt een basis in de training PDL. Door middel van praktische oefeningen, beleven en ervaren, vanuit diverse zintuigen, ontdekken deelnemers hoe ze echt contact maken en zich kunnen verbinden.

Training PDL

In de training PDL is haptonomie de basis van waaruit men handelingen uitvoert.

Je kunt pas handelingen uitvoeren als er werkelijk contact is en met /vanuit de mogelijkheden van de cliënt wordt gehandeld. Zonder echt contact, zeker bij een doelgroep die taal / woorden niet (meer) begrijpen, zal handelen onveilig zijn en weerstand opleveren.

Trainingen ontstaan vanuit Rots en Water (met haptonomische invloeden) zijn:

Workshop “MAAK JE STERK” (omgaan met stress, agressie en ongewenst gedrag)

Deze workshop focust op jouw eigen kracht en maakt je bewust van jouw lichaamstaal en uitstraling..

Door fysieke oefeningen en korte interacties word jij letterlijk ‘in je kracht gezet’ en krijg je handvatten voor het omgaan met anderen, zonder jezelf daarbij te verliezen. We laten je ervaren hoe je op jouw eigen wijze kunt omgaan met anderen vanuit jouw kracht, rust en zelfvertrouwen met alle positieve gevolgen van dien. Fysieke oefeningen en korte gesprekken wisselen elkaar af waardoor je letterlijk in je kracht wordt gezet.

Workshop “SAMEN STERK”

Er is vooral aandacht voor de bewustwording van eigen kracht, de kwaliteiten van de ander en de invloeden van verbale- en non verbale communicatie binnen het team.

Het belangrijk dat teams meer helderheid gaan krijgen over ieders specifieke kwaliteiten binnen het team, wat de kwaliteiten van de andere teamleden zijn en wat de kracht is van het team. Ook kijken we naar belemmerende factoren en overtuigingen. Pas als ieder teamlid er de schouders onder kan zetten, vanuit zijn volle overtuiging, dan pas kan er écht een teamspirit ontstaan. Daarom gaan jullie in deze workshop ook niet al te veel praten, maar vooral veel doen, ervaren en beleven!

Middenkader in de zorg

Leergang: Leiding geven met LEF

Door persoonlijke affectiviteit en effectiviteit verbinden

Het middenkader in de zorg staat voor enorme uitdagingen. Het middenkader is onmisbaar, zij hebben een verbindende rol tussen management en uitvoering. Het stimuleren van eigen verantwoordelijkheid, gelijkwaardigheid en regie bij cliënten en hulpverleners is een enorme kanteling in visie, denken en doen.

Door middel van de Leergang Leidinggeven met LEF willen we managers en teamleiders ondersteunen bij hun ontwikkeling in persoonlijke affectiviteit en effectiviteit.

LEF is nodig in dit traject om verandering aan de brengen in huidige gang van zaken, in projecten in deze training.

Doelstelling

Leidinggevend zijn in staat zijn om de (maatschappelijke) ontwikkelingen/veranderingen te vertalen, implementeren en borgen.

Zij kunnen zichzelf en medewerkers ondersteunen, motiveren en stimuleren de eigen regie te nemen.

Steven Covey aangevuld met haptonomisch invloeden is de kapstok en basis van deze leergang.

Elke module is een lesdag en heeft een prikkelende Praktijkopdracht.

De Leergang omvat de volgende onderdelen:

- Individueel intake gesprek
- Module 1 Naar persoonlijke onafhankelijkheid, In contact met
Praktijkopdracht: SWOT analyse in communicatie en contact
- Module 2 Naar persoonlijke onafhankelijkheid, Bewust met tijd, Plannen
Praktijkopdracht: tijdschrijven
- Module 3 Wederzijdse afhankelijkheid, Situationeel (bege-)leiden
Praktijkopdracht: 360 graden feedback
- Module 4 Wederzijdse afhankelijkheid, Coachen, contact maken, teamoverleg
Praktijkopdracht: teamanalyse maken
- Module 5 Onderhouden en vernieuwen, Herkennen en beïnvloeden
Praktijkopdracht: teamoverleg begeleiden
- Module 6 Onderhouden en vernieuwen, samenwerken met passie, presentaties
Praktijkopdracht; Jaarplan maken
- Individueel afrondend gesprek

De doorlooptijd van de leergang is circa 6-8 maanden.

Deze training bieden we incompany aan voor een groep van 6-12 managers / teamleiders en maken de training graag voor u op maat.

Interesse, bel of mail naar norma@avzn.nl of 0681340010

Leergang wijkverpleegkundigen

Door persoonlijke affectiviteit en effectiviteit verbinden

De wijkverpleegkundige in haar nieuwe rol als indicatiesteller en organiseren en uitvoeren van de zorg met het team dat vraagt om nieuwe kijk, bewustwording, kennis en kunde om met het team invulling en uitvoering te geven aan de zorg.

Door middel van de Leergang Wijkverpleegkundigen willen we hen ondersteunen bij hun ontwikkeling in persoonlijke affectiviteit en effectiviteit.

De wijkverpleegkundige competenties en rollen zijn:

- De zorgverlener
- De communicator
- De samenwerker
- De reflectieve beroepsbeoefenaar en praktijkonderzoeker
- De gezondheidsbevorderaar
- De organisator
- De professional en kwaliteitsbevorderaar

De CANMED rollen, Steven Covey aangevuld met haptonomisch invloeden zijn de kapstokken van deze leergang.

Elke module is een lesdag en heeft een prikkelende Praktijkopdracht.

De Leergang omvat de volgende onderdelen:

- Individueel intake gesprek
- Module 1 De proactieve professional
Praktijkopdracht: visie op zorg en gezondheid
- Module 2 De affectieve en effectieve professional
Praktijkopdracht: tijdschrijven, patronen herkennen
- Module 3 De vakkundige zorgverlener
Praktijkopdracht; klinisch redeneren met behulp van casuïstiek
- Module 4 De communicator
Praktijkopdracht; eigen SWOT analyse in communicatie en contact
- Module 5 De multidisciplinaire samenwerker
Praktijkopdracht: 360 graden feedback
- Module 6 De organisator
Praktijkopdracht: teamanalyse maken
- Individueel afrondend gesprek

De doorlooptijd van de leergang is circa 6-8 maanden.

Deze training bieden we incompany aan voor een groep van maximaal 12 wijkverpleegkundigen en maken de training graag voor u op maat.

Interesse, bel of mail naar norma@avzn.nl of 0681340010

Passiviteiten van het Dagelijkse Leven (PDL)

Successen uit Zeeland, stichting ZuidWester, zorginstelling voor mensen met een verstandelijke beperking

Eind januari mochten wij vanuit Stichting Zuidwester in Goes, een zorginstelling voor mensen met een verstandelijke beperking, deelnemen aan de cursus PDL in Middelburg. Onze verwachtingen waren best hoog, want we hadden al eerder een korte PDL-presentatie op onze woning gehad van Nicole de Reus en toen zagen we al direct de meerwaarde van PDL voor onze cliënten (ouder-wordende cliënten met een verstandelijke en soms ook lichamelijke beperkingen)

Heel benieuwd en nieuwsgierig begonnen we aan de cursus en zoals we al verwachtten, kunnen we met de PDL-methode erg veel gaan doen voor onze cliënten.

Al na de eerste les hadden we zoveel ideeën, tips en trics opgedaan, dat we deze direct op onze woning in de praktijk wilden gaan brengen, maar het is niet iets wat je zomaar “eventjes” doet.

Maar door goed te observeren en kritisch naar onze behandel- en verzorgingsmethode te kijken, zagen we al snel dat er meer mogelijkheden waren voor onze cliënten.

Het contact maken is vooral voor onze doelgroep erg belangrijk, ook duidelijk laten zien en aangeven wat we van hun vragen en willen.

Doordat ze vaak zelf niet (meer) aan kunnen geven wat ze willen of kunnen, moeten wij het voor hen invullen, door heel goed te observeren.

Door de passiviteit van de cliënt te accepteren en met de juiste hulpmiddelen en maatregelen te gaan werken, kunnen we hen zoveel meer bieden.

We hebben gezien dat een cliënt van ons met de ziekte van Parkinson, direct zichtbaar kon ontspannen met behulp van positioneringskussens in bed. De verzorging zal dan ook makkelijker gaan voor cliënt en medewerker, als de cliënt ontspannen is.

Ook aangepaste kleding is iets waar zowel de cliënt als medewerkers veel profijt uit kunnen halen. Als het eenmaal goed zichtbaar is voor collega's en ook familie van de cliënten dat met aangepaste kleding de verzorging veel makkelijker gaat, zullen velen dit voorbeeld volgen. Zeker voor cliënten met spasmes en contracturen.

Vaak zijn het maar kleine aanpassingen, die simpel in te voeren zijn.

Vervolg, Successen uit Zeeland

Na het volgen van de PDL cursus is het aan ons om binnen de Zuidwester de PDL-methode te introduceren bij collega's en andere disciplines.

Op deze manier kunnen we daar waar nodig is de PDL-methode inzetten voor onze cliënten.

We hebben gezien dat het heel belangrijk is dat alle disciplines goed samen moeten werken om zo tot een goede verzorging en een comfortabele situatie voor onze passieve cliënten te komen. We gaan ons best doen!

Josephine Zoetewij en Hannie van den Dool

Veel succes Josephine en Hannie met PDL!

Op 9 september 2015 start de open inschrijving Training PDL in Middelburg.

Klik hier voor de flyer:

<http://www.avzn.nl/downloads/Informatie%20Open%20inschrijving%20PDL%20Zeeland%20Middelburg.pdf>

Train de trainer: Voorbehouden en risicovolle handelingen

Ervaringen vanuit Adullam, zorginstelling voor mensen met een verstandelijke beperking

Wij mochten vanuit onze organisatie de training 'Train de trainer' volgen bij AVZN. Samen met een aantal andere organisaties vond de training plaats in Velp.

We blikken terug op een training waarin we uitgedaagd werden om onze kennis te vergroten en vervolgens weer door te geven aan anderen.

Wij zijn als 3 trainers verbonden aan de Stichting Adullam, een identiteitsgebonden organisatie voor mensen met een verstandelijke beperking.

Onze trainerschap staat nog in de kinderschoenen, en daarbij was deze training erg waardevol.

In de training hebben wij geleerd hoe mensen bekwaam gemaakt konden worden, hoe de opzet van de training konden vorm geven volgens verschillende methodes, hoe we medewerkers kunnen her-bekwamen en aftoetsen.

Doordat de training gevolgd werd met medewerkers van verschillende organisaties, was het verrijkend om ervaringen uit andere organisatie te horen.

Tot slotte willen wij onze trainer, Norma Claussen, bedanken voor de gedrevenheid en enthousiasme waarop zij on de training gegeven heeft; de manier waarop zij ons haar kennis en kunde gedeeld heeft.

Hartelijke groeten,

Maaike Quaak, Jentje Boessenkool, Celia Pols

Op de agenda najaar 2015

Train de trainer Omgaan met dementie Omgevingszorg

Breincollectief/Anneke van der Plaats en AVZN starten op 23 oktober 2015 de volgende Train de trainer omgaan met dementie –Omgevingszorg.

<http://www.avzn.nl/trainingen/trainingen+dementie/train+de+trainer+omgevingszorg>

Kosten: € 725,-- per deelnemer

Open inschrijving PDL Den Bosch

Op 17 september 2015 start de open inschrijving PDL in Den Bosch

<http://www.avzn.nl/opleidingen/training+passiviteiten+dagelijks+leven+pdl/open+inschrijving+pdl+den+bosch>

Kosten: € 825,-- per deelnemer

Open inschrijving PDL Middelburg

Op 9 september 2015 start de open inschrijving PDL in Middelburg

<http://www.avzn.nl/opleidingen/training+passiviteiten+dagelijks+leven+pdl/open+inschrijving+pdl+zeeland+middelburg>

Kosten: € 825,-- per deelnemer

Workshopdag PDL 25 september 2015 Den Bosch

Op deze workshop dag doorloopt u de 4 workshops PDL; Contact maken, Liggen en verschoond worden, Gewassen en gekleed worden, Zitten en gevoed worden

<http://www.avzn.nl/workshops/workshop+dag+pdl>

Kosten: € 195,-- per deelnemer

Open inschrijving Indiceren en organiseren van zorg, voor wijkverpleegkundigen

Training voor indiceren en organiseren van zorg volgens nieuwe normen en kaders.

Start op 10 september 2015

<http://www.avzn.nl/trainingen/deskundigheidsbevordering+wijkverpleegkundigen/open+inschrijving+indiceren+en+organiseren+van+zorg>

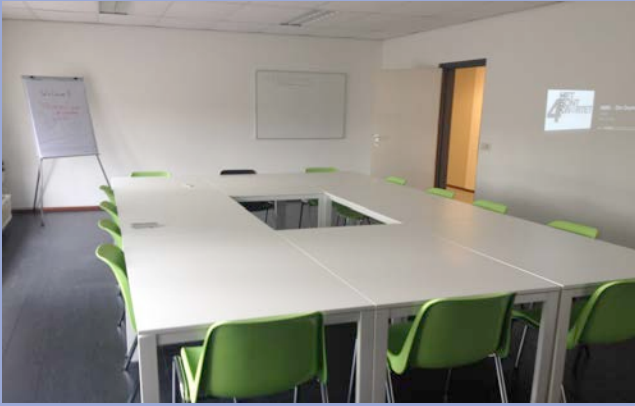
Kosten: € 595,-- per deelnemer

Workshop “MAAK JE STERK” Voor sociaal fysiek en mentaal stevig staan

Workshop voor medewerkers in de zorg op 25 november 2015

<http://www.avzn.nl/workshops/workshop+%22maak+je+sterk%22>

AVZN staat voor:

- Betrokkenheid
- Samenwerken
- Passie en plezier
- Eigen kracht
- Kwaliteit
- Zorgen dat....

Erkende opleidingen met branche diploma

- Gespecialiseerd Verzorgende Psychogeriatric
- Zorgcoach (Eerst Verantwoordelijk Verzorgende)

Incompany en open inschrijving

Academie Voor Zorgend Nederland

Blankensteijn 7
5321 GN Hedel
info@avzn.nl
T: 073 5995240
M: 0681340010
W: www.avzn.nl